This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

26

इष्टशोधन संख्यारूप

Date:- ता. १८/२८

Accession NO:- ~~9881~~ M 1207.

Title:- इष्टशोधनसंख्या

पत्रे :- 22

Checked 2012

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रीगणेशायनमः ॥ व्यंगाश्चलिप्ताः स्वाब्ध्यष्टहृताश्चखगागनवेन्दुभिः १९६७१६यु
क्तास्वाभ्रगजैर्हतास्तद्भगर्भस्योहगणाः स्थिराः ॥१॥ व्यंगाश्चेति ॥ विगताः व्यंगेनश्र
ोव्यंगाश्चः तस्यलिप्ताः कार्य्याः ताः द्विधास्थाप्याः प्रथमः प्रथमध्यष्टहृतोलब्धेनयथ
कृस्थापितेषुयुताः पुनः प्रथमश्चखगागनवेन्दुभि१९६७१६र्युताः स्वाभ्रगजैर्हतास्तद्भ
गर्भस्थोऽहगणः गर्भमध्येस्थितिदिनानिभवंति तानिदिनानियोजन्मसमयेतात्कालिको
ऽहर्गणस्तन्मध्येहीनानिगर्भप्रारंभसमयेतात्कालिकोऽहर्गणःसंभवतीति ॥१॥ ग्रथद्वि
तीयप्रकारमाह ॥ विचंद्रांगकलाः स्वाब्धिगजैर्हताविहीनिताः ॥ त्रिनगाक्षाब्धि शिव
पक्षैर्शरहृत्युग्वसुखाब्धिहतास्तद्भगणाः ॥२॥ विचंद्रांगेति ॥ विगतेचंद्रेण व्यंगलग्न
तस्यकलाः द्विधास्थाप्याः एकत्राब्धिगजैर्हतेन प्रथमत्रप्राग्वत्पुनः त्रिनगाक्षाब्ध

॥१॥ ॥२॥ ॥१॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

भूपक्षैः २१८५७३ एतन्मध्येविहीनः शतैः २०० मैको जातोगर्भस्थोऽहर्गणः एत
त्पूर्वोक्तप्रकारेण जन्माहर्गणमध्येहीनः जातोगर्भप्रारंभसमयेतात्कालिकोऽहर्गणःभ
वति। २। अथतिथ्यानयनम्॥ यंगा ङ्गोणाः पृथक्त्रिघ्नाः स्वाध्या ४० ङ्गोनाइनोद्धृताः॥
स्वतत्वा २५० ङ्गाहितिथयोगर्भीज्जन्मावधिस्थिरः॥३॥ यंगा ङ्गेति। विगतः शून्येनशून्यः
तस्याणः कार्य्याः तेशाः पृथक्स्थाः एकत्रित्रिघ्नाः स्वाध्या ४० ङ्गोनाः चत्वारिंशद्भक्ते
लब्धेनपृथक्स्थापितेऊनाः इनो १२ द्धृताः द्वादशभक्ताः स्वतत्वाढ्याः स्वतत्वयुक्ताजाता
गर्भीज्जन्मपर्यंततिथयोभवंति॥३॥ जन्मतोनवमेमासिदशमेवास्मृतेपुरः॥ जन्मलग्न
समेऽंगजन्मेन्दुसममत्रतु॥४॥ जन्मतइति। जन्मतः षष्ठेनवमेमासिपंचांगयत्रा
ज्ञानीयात्। अथवादशमेमासिज्ञानीयात्। अहर्गणेतोपिमेलनीयाः। जन्मलग्नसमः

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

इष्ट- गर्भस्थचंद्रः तदा शुद्धः गर्भस्थलग्नसमः जन्मचंद्रः तदा शुद्धः इतिनिश्चयः ।४। ग्लौस
मं जन्मलग्नंस्यात्तस्मात्लग्नंततोविधुः ।। कर्मैतदसकृत्कुर्याद्यावत्सर्वंस्थिरं भवेत् ।।५।।
ग्लौसमिति । गर्भसमयमानीयतस्मिन्समयेतात्कालिकः स्पष्टः सूर्यः साध्यः जन्मस
मयचंद्रमानीयतयोः कर्मैतदसकृदुवारंग्रर्कभोग्यस्तनोर्ध्वकालान्वितइतितावत्कर्त्त
॥२॥ व्यः यावद्गर्भस्थचंद्रसमजन्मलग्नंमिलति जन्मस्थचंद्रसमगर्भलग्नंमिलतितदाशुद्धः ।
॥५॥ जन्मलग्नानयनम् । दिनेभ्रसप्तविश्वर्क्षै १।८।१३ह्यश्विति थ्यन्विते १६।१६।१५।नि
शि ।। सूर्यभात्रभवोरेयोनक्षत्रेक्षितिजाश्रिते ।। ६ ।। ग्रयोदाहरणं ।। संवत् १८८३ शाकेंद्र शिव
१६४८ ग्राश्विनशुक्ल ११रवौघस्रः ५६।० धनिष्ठानक्षत्रघटिका ६०।०।धृतियोगघटि
का १०।० कन्यार्कगतांशाः २३ इष्टघस्रः ५।४५ तत्रतुलालग्नेवैराटदेशेजन्म चरम २४
॥२॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

दिनप्रमाणम् २९।१२ पलभा ६।० चरखंडानि ६०।४८।२० तेनलग्नप्रमाणानि ।।प्रयनो
ग्रा: २०।४ ग्रथजन्मेष्टशोधनार्थं साधनकल्पनयनंचा तत्रसायनोर्क: ६।१२।५१।२९
तस्मात्लग्नंसाध्यते। स्पष्टलग्नं ६।२२।५१।५२ चंद्र: ९।२५।८।२२ गति: ७ २४।१७ ग्यंग
ज्ञेति।।प्रज्ञ: ९।२५।८।२२ लग्नेनोनेन ६।२२।५१।५२ हीनोजात: ३।२।१६।३० ग्रस्यलि
प्ता: ५५३६।३० हिष्टा: ५५३६।३० एकत्रग्रध्यष्टशोन ६५।५४ युक्ता: जाता ५६०२।२४
कलोघा: ग्रत्राक्षगंगगनवेन्दुभि: १९६०१६ क्षेपकैक्ष्य युक्ता जाता: २०२३१८।२४ एतेकलो
घा: ग्रष्टशतै ८०० र्भक्तेलब्धं २५२।५३।५२ गर्भस्थोऽहर्गण: जात: जन्मसमयेग्रहला
घवादहर्गण: साध्यते। जन्माहर्गण: ३१४३।५।४५ सलिप्ता: पूर्वानीत गर्भस्थोऽहर्ग
ण: २५२।५३।५२ ऊनग्रध्ये हीनोजात: २८९०।११।५३ गर्भप्रारंभसमये ता त्कालिको

ऽहर्गणम

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

इष्ट. ऽहर्गणः। गर्भाधानसमयेदिनस्य तात्कालिकोऽहर्गणः सरव इति प्रथमप्रकारः द्वितीयप्रकारमाह॥ विचंद्रांगेति। विचंद्रांग८।२७।४३।३०अस्य कलां१६०६३।३० पयक्स्थाः १६०६३।३० एकत्राध्यष्ट८४शेन १८२।१३ पयक्स्थयुक्ताः १६२५४।४३ जाताः कलेघाः एताः त्रिनगाक्षाष्ट भूपक्षैः २१८५७३ क्षेपकैः कलासुहीनः जातः २०२३१८।१०।अष्ट शतै८०० भक्तेलब्धं २५२।५३।५२ गर्भस्थोऽहर्गणो जातो जन्मकालिक तात्कालिका ॥३॥ + हर्गणोरहितो जातः सरव इति द्वितीयप्रकारः। अथातिष्यानयनमाह। व्यंगाक्षांशाः ८२।१६।३० पयक्ष्ट२।१६।३० एकत्रत्रिघ्नाः २०६।४८।३० खाब्धि४० भ क्तेलब्धं ६।५५।१४ पयक्स्थेहीने ८५।२१।१६। द्वादश१२भिर्भक्तालब्धं ७।६।४६ रवतत्वै २५० युक्तं २५७।६।४६ गर्भाधानादारभ्य जन्मावधि तिथ्यः पंचांगतोगणनीयाः ति ॥३॥

शिव

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ग्राह्यो। ग्रहर्क्षणतोक्तरेग्राह्यः तद्यथा। सम्वत् १७८२ शाके १६४७ माघशुक्ल ८
शनौतद्दिनेप्रातःकालीनःसूर्योमध्यमः ८।१५।१८।१५।रवेर्मंदकेंद्रम् ५।२।४०।४५ मंदफ
लधनं १।०।१५। मंदस्पष्टःसूर्यः ८।१६।१८।३३। चरं ८८ धनं। दिनमानं २६।४२ स्पष्टः
सूर्यः ८।१६।२१।१२ स्पष्टगतिः ६१।० ग्रहर्क्षणस्थैकादश ११ घटीभिस्त्रिपंचाशत्पलैर्५३
भ्रांतिः सूर्यः ८।१६।३३।१६। जन्मसमयेचंद्रः ८।२५।८।२२। ग्राह्य ग्रहलग्नंप्रकल्प्य ग्र
र्कभोग्यस्तनोर्भुक्तकालान्वितिप्रकारेणेष्टघटी रानीयात्। ग्रत्रार्कभोग्यकालः १८४त
नोर्भुक्तकालः १२६ उभयोर्योगे जातस्तद्देवेष्टकालः ५।२० ग्रभिर्घटीभिर्भ्रांतिश्चंद्रः ८।
२६।१२।४५ एतस्मादपिपुनरानीतमिष्टं ५।२८। पुनरभिघटिकाभिर्भ्रांतिश्चंद्रः ८।२५।
८।०। जन्मोत्पन्नविधुः ८।२६।१४।३३। ग्रतःपूर्ववदेवेष्टकालः ५।२८ ग्रयंस्थिरीभूतइष्ट
कालः इदमेवेष्टसभीष्टं नित्यानंदक्षतान्नुसारेणेष्टकालश्चधनंवारं वारं चालकक्षतेस्थिरी

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

इष्ट. भूतेभवति। तदेवयात्यजन्मेष्टम्। गर्भाधानेघटादीष्टं ।।११।४८ यदितनुदिनाद्येतिथ्यादिकारेण
नीतमिष्टं घटादिकम्।।११।५० इतिइष्टकालशोधनंसमाप्तम्॥ अथान्यप्रकारः। विधो
रजन्मसमयेऽर्कलासूर्यैर्विधुं ।।लग्नोनचंद्रलिप्ताघ्नस्वखेदाप्तदलान्विताः ।।१।।नवमे
नेसिचेज्जन्मन्यष्टघ्नंगनवेन्दुभिः १९६०१६ अथवादशमेमासित्रिसप्तार्कार्कभूहृतैः
२१२५७३ ।।संगुणानागशत्याप्तैः फलंदिनादिकंभवेत् ।।तद्दिनोजन्मसंभूतोऽर्कः शिव
श्लोगर्भजोभवेत् ।।३।।निरंशोहर्गणश्लोग्रो नियेकसमयायच ।। वारक्षेप्रत्ययंदृष्ट्वाकार्या
।।४।। सैकानिरेकता ।।४।। गर्भजाहर्गणस्तस्याध्यः स्फुटर्योयथोक्तवत् ।।भोग्यंगर्भोकृतःसाध्यं
भुक्तंचजन्मचंद्रतः ।।५।। तन्मध्योदयसंयोगोनियेकसमयोभवेत् ।।स्वतात्कालिका
सूर्यान्नियेकसमयः स्फुटः ।।६।। नियेकसमयेसाध्यः स्फुटचंद्रश्चतद्दिने ।। निमककाल

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

जं लग्नं जन्मचंद्रसमं भवेत्॥७॥ निशैककालचंद्रेण जन्मलग्नसमं न चेत्॥ भोग्यं ज
न्मार्कतः साध्यभुक्तं निशैकचंद्रतः॥८॥ तन्मध्योदयसंयोगो जन्मकालो भवेत्स्वतु॥ ज
न्मकालांतरं यत्स्यात्तच्चालितविधोः पुनः॥९॥ पूर्ववद्दर्भकालः स्याज्जन्मकालः स्फु
टो भवेत्॥ प्रसक्तकर्मण्येवं स्थिरैककर्तुं च शक्यते॥१०॥ एवं निशैकचंद्रेण जन्मल
ग्नसमं भवेत्॥ नित्यानंदकृतिं साक्षात्तन्मार्गेऽत्र प्रकाशितः॥११॥ इति श्रीमठरोधनेश्र
यशस्सार्चैः॥ जन्मलग्नसमं चंद्रैकस्यैवं व्ययोक्तवत्॥ श्रानीय दिननक्षत्रं घटिका
द्यं ततो भवेत्॥१॥ श्रौदयिकान्निशैकाकैर्भोग्यं भुक्तं जनुर्विधोः॥ तन्मध्योदयसंयोगो
निशैकसमयो भवेत्॥२॥ निशैकचंद्रतः कार्यो दिनर्क्षे च घटीसुखं॥ यदि पूर्वसमं चे
त्स्याद्दृग्गणैक्यमवस्थितः॥३॥ यदि न्यूनाधिकं तत्र कार्यं सैकनिरेकता॥ एवं वा

रतिथीश्चात्वासर्वंसाध्यंसुबुद्धिभिः॥४॥यदिन्यूनाधिकेमासेजन्मचेत्तत्ध्रुवैलिखेत्॥मा
सलिप्तांतरेशेषंजन्मकालःस्फुटोविधिः॥५॥सीमेन्दुकर२१८५७लिप्तावातारा:२७सैक ध
ति१८ध्रुतिः१८एजतेध्रुवकोमासोमध्यमस्तेनचालयेत्॥६॥इतिशास्त्रार्थः॥चंद्रलग्नाधिको
यत्रतत्रिकोणमथाधिवा॥तत्सप्तमंत्रिकोणंचजन्मलग्नस्यनिर्णयः॥१॥इतिप्रस्तावार्थः॥
चंद्रलग्नाधिकेयत्रयस्मिंस्थानेस्थितस्तस्मात्त्रिकोणंनवमंपंचमंलग्नंस्यात्।अथवा
नस्यात्त्रिकोणंसप्तमंलग्नंस्यात्।चकारात्सप्तमात्त्रिकोणंनवमंपंचमंलग्नंस्यादितिज शिव
॥५॥ न्मलग्नस्यनिर्णयः॥आधानकालादथजन्मकालंनशायतेयस्यनरस्यसूनं॥प्रसूति
कालंप्रवदंतितस्यसुनिश्चितंपूर्वमतानुसारं॥१॥प्रसूतिकालंलब्धगर्भकालंनशाय
तेयोगस्यकस्फुटत्वे॥कथंसजानातिविनिश्चयायुर्वदशाफलंवाप्यशुभंशुभंवा
॥२॥अष्टमंमासं२४५।५४।३०।नवमंमासं२७३।१ ।दशमंमासं३००।३२।१०।इष्टशोधनं ॥५॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥प्रथमजन्मकालादधानकालज्ञानं॥ मासादिध्रुवा जन्ममासादौयुक्तंतदागधानमासादिकं
भवति।जो जन्ममाचंद्रमातैसोई गर्भाधानकीलग्नआवै १ गर्भाधानचंद्रमाकीसमराश्यादिक
एकहुयजाइजन्मकालीनलग्नतवशुद्धजानीइछ काल॥प्रथमासादिध्रुवा॥तिथित्री।
णि ३ चतुर्मासैः ४ नक्षत्रेदशमेयच १० लग्नपंच ५ त्रयोः वार ३ इत्येवंगर्भलक्षणं॥

प्रथमासादिध्रुवाचक्रं मासज्ञानंशुक्रजातके॥

मास	तिथौ	नक्षत्र	वार	लग्न
४	३	१०	३	५

प्रथगर्भाधानलग्नात्प्रसव
गर्भाधानंचरेराशौनवमेमा
सिसूयते॥स्थिरभेदशमेमासि द्यूनेचैकादशेचसः॥१॥ जन्मकालकेचंद्रमातैआगै
गर्भकालकेसूर्यतेगर्भशुद्धहोतहै।आगैजन्मकालकेसूर्यतेगर्भकालकेचंद्रमातैजन्मे
शुद्धहोतहै॥अथप्राणपदलग्नानयनमाह॥स्वेष्टघत्यादिशुद्धेघट्टिगुणं

१ घटी चतुर्थांशशुद्धतिथ्या प्राणपदं

२चलवादिकम्॥त्रिंश३ऽङ्के भवेद्राशिः रवि१२तष्ठे भचक्रकं॥१॥एष्यादिकंप्राण
पदं शेषंसर्वत्रधीमता॥चरभेस्थेजन्मसूर्ये चरस्थेवानवेत्त्यजेत्॥२॥जन्मेर्कैरणादिकेयो
ज्यंस्पष्टंप्राणपदं भवेत्॥उदाहरणं॥जन्मेष्टघट्यादिः।५०।५३।३४।वष्टद्द०घ्नेषष्ठ्यागुरिण
तं ३०५३।३४।००।द्विगुणाभ्यां २गुरिणते ६१०७।८।००।तदा लवादिकेभवति।तत्त्रिंशऽङ्के रा
श्यादिकंस्यात् २०३।१६।८।०।एशेऽष्टादशभि१२स्तष्ठे शेषंरा शेयदिकं प्राणपदं ११।१७।८।०
चरराशिस्थितेजन्मकालीनसूर्ये ३।१४।४६।४०युक्तं ३।१।५४।४०एष्यादिकं प्राणपद
॥ ६॥ स्पष्टतरंभवेत्॥यदि जन्मकालीनसूर्ये चरराशौनभवति।तदाजन्मकालीनसूर्यात्पंचमेच शिव
रराशौजन्मेर्कैलवादिकेयोज्यंतदा प्राणपदं लग्नस्यात्।यद्यपिजन्मकालीनसूर्यात्पंचम
राशौचरराशिर्नभवतितदाजन्मकालीनसूर्यान्नवमेचरराशौजन्मेर्कैलवादिकेयोज्यं
तदाप्राणपदंलग्नंस्यात्।प्राणात्त्रिकोणेप्रवदंतिलग्नमितिवचनात्प्राणपदंलग्नात्त्रिको

॥६

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

रो नवमे वा पंचमे स्थाने जन्मलग्नं भवति ॥ उक्तं च सर्वार्थचिंतामणौ दिनेशास्थितकोण
भानोरशेष्वरत्नाणपदं क्रमेण घटीचतुर्थांशमुसंति तज्ज्ञाः ॥ उदाहरणं ॥ जन्मकालेष्ट
घट्यादिः ५०।५३।३४ घटीचतुर्गुणिते २०० वले ५३ पंचदशभि १५ र्भक्ते लब्धं ३ ऊर्ध्वांके युक्ते।
२०३ शेषं ८।३४ द्वाभ्यां २ गुणिते १६।८ तदा राश्यादिकं २०३।१६।८ राशौ द्वादशभि १२ स्तष्टे
शेषं राश्यादिकं प्राणपदलग्नं ११।१६।८।० भवति। चरराशेर्जन्मसूर्यै ३।१४।४६।४०।
योज्यं ३।१।५४।४० तदास्पष्टतरं प्राणपदलग्नं भवति। यद्यपि जन्मकालीनसूर्यः चरर
शौ न भवति तदा जन्मकालीनसूर्यो पंचमे वा नवमे चरराशेर्जन्मकालीनसूर्येशे युक्ते
तदा प्राणपदलग्नं स्पष्टतरं भवति। प्राणत्रिकोणं प्रवदंति लग्नमिति वचनात् प्राणप
दलग्नात् त्रिकोणे नवमे र्वा पंचमे वा स्थाने जन्मलग्नं भवति। अथ गुलिकानयनमा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

उक्तंचजैमुनिसूत्रे॥दिवसादष्टधाभाज्यावारेशाद्गणयेत्क्रमात्॥ग्रष्टमोंशोनिरीशास्यात्श
न्यंशेगुलिकस्मृतः॥१॥ग्रथरात्रौ॥रात्रिरप्यष्टधाभाज्येवारेशात्पंचमोदितः॥गणयेत्खंड
निष्यतिःशन्यंशेगुलिकोभवेत्॥२॥ग्रस्यार्थः॥दिवाजन्मनिदिनमानस्याष्टधाविभज्याष्टखं
डाःभवंति॥ग्रष्टमोंशःखंडःनिरीशःस्यात्ग्रष्टमोखंडःनिरीशःस्वामिरहितःस्यात्गण
नाक्रमेण यत्रांशेशनिःतत्रगुलिकस्यतः॥जन्मवारादुदयनाक्रमेणयावत्संख्यकेख शिव
ऽशनिःतैःखंडकैर्योगःयद्भवतितत्सूर्योदयादुलिकेष्टम्॥यदिरात्रौजन्मनिरात्रिमान ७
स्याष्टधाविभज्याष्टखंडाभवंति॥ग्रष्टमोंशोखंडःनिरीशःस्वामिरहितःवारेशात्पंचमोदितः
जन्मवारात्पंचमोयोवारःसःवारःसूर्यास्तादुदितःतस्माद्गणनाक्रमेणयावत्संख्यकेखंडेशनिः
तैःखंडकैर्योगःयद्भवतितत्सूर्यास्तादारात्रौगुलिकेष्टंभवतितेषुदिनमानेषुक्तेषुसूर्योदयादु
लिकेष्टमित्यर्थः॥ग्रस्योदाहरणं॥संवत्१९२४शाकेश्रावणकृष्णचतुर्दश्यां१४भौमे ७

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

सूर्योदयादिष्टं ५०।५३।३४ दिनमानं ३२।५२ रात्रिमानं २७।८ एतौ जन्मनिरात्रिमान
स्याष्टधाविभज्यखंडमानंग्रह्यौ ३।२३।३० द्वितीय ३।२३।३० तृतीय ३।२३।३०
चतुर्थ ३।२३।३० पंचम ३।२३।३० षष्ठ ३।२३।३० सप्तम ३।२३।३० प्रष्ठम ३।२३।३०
वारेशात्पंचमोदितः। जन्मवोत्पंचमो योवारः सूर्यास्तादुदितः वारेशः भौमः तस्मात्सं
चमोशानिःशन्यंशेगुलिकस्थितः शानिरंशेप्रथमखंडोक्तिः। अतएवरात्रौप्रथमखंड
इगुलिकेष्टं ३।२३।३०। दिनमान ३२।५२ योगात्सूर्योदयागुलिकेष्टम ३६।१५।३० दिनमानें
हीनात्रात्रिगतघटिकासुगुलिकेष्टम ३।२३।३० गुलिकेष्टेपरिरविः ३।१४।३२।२ गु

प्रथमदिवागुलिकः							प्रथमरात्रौगुलिकः						
सू.	चं.	म.	बु.	ब.	शु.	श.	सू.	चं.	म.	बु.	ब.	शु.	श.
७	६	५	४	३	२	१	३	२	१	७	६	५	४

कालिनाथोभट्टसुधसूर्योदयादिष्टम २०।७
सम्वत् २९२४ शके १७८९ श्रावण शुक्ल १५

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

दिनमानं ३२।५२। रात्रिमानं २७८। दिनमानस्याष्ट्यधिभज्यखंडमानं प्रथमं ४।६।३० द्वितीय ४।६।३० तृतीय ४।६।३० चतुर्थ ४।६।३० पंचम ४।६।३० षष्ठ ४।६।३० सप्तम ४।६।३० प्रथम ४।६।३० वारेशजन्मकाले चतुर्थीशनिरक्षिताग्रतश्च चतुरेण खंडानामेकं सूर्योदयादुलिकेष्टम २१।२६।२० गुलिकेष्टपरिस्पष्टोरविः ३।२५।१२।१३ गुलिकेष्टोपरि लग्नंरा

शिव

श्यादिः ६।१२।१६।७ जन्मलग्नंरश्यादिः ७।१।२५।४७ गुलिकलग्नात्त्रिकोणेजन्मलग्नंना
स्ति जन्मलग्नंयदिनभवति। तदाप्राणपदलग्नंकार्यं। तस्मात्प्राणपदलग्नात्त्रिकोणेज
न्मलग्नंयदिभवति तद्दिव्यशुद्धं॥ अत्रोदाहरणं॥ इष्टं २०।७ चतुर्गुणं ८०।१४ रश्यादिकंप्रा
णपदं। राशौ द्वादशभि १२स्तळे शेषं ८।१४।०। चरभेजन्मसूर्ये ३।१५।२५।५० शुक्र ११।२९।१५।
५० प्राणपदंलग्नंमीनास्यंतस्मान्नवमंजन्मलग्नंवृश्चिकास्यंतद्दिव्यशुद्धं॥ उक्तंचासर्वी
र्थचिंतामणौ॥ चंद्र २६ रुद्र ११ जय १८ वैद्य १४ नाग १० तो नाड्यः २ नाडिनिहतादिनमा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

नात्॥नाग३० लब्धमितमंघ्रि घटीस्याल्लवत्स्फुटमिहानयेत्तदा॥१॥मतांतरे॥तस्य६
जया१८=३ खर २२ भय १४ रूप १० तनु ६ खनि २ नाडयोभास्करादिवारेषु॥दिनमानैर्घटीगुणिता ना
ग३० हृताः गुलिकस्पष्टाः॥स्फुटगुलिकनाडिकाभिस्तात्कालार्केनसायनेनापि॥लग्नवदानेन
तज्ज्ञेरायंशकलादिरूपको गुलिकोभवेत्॥२॥ग्रस्याधीः॥दिवाजन्मनि॥सूर्यादिवारेषु
चंद्रस्य दृजयवैद्यनाथतोनाडयस्यादिनाडिकाभिः दिनमानघटीहता द्युगिताप्तनागलब्धं
त्रिशद्भिर्भक्तं यल्लब्धंतत्सूर्यादिवारे गुलिकनाडिकास्फुटाःस्युः॥ताभिस्फुटनाडिकाभिस्ता
त्कालार्केनसायनेनापि॥लग्नवदानेनतज्ज्ञैः रायंशकलादिरूपको गुलिकोभवेत्॥यद्यपि॥
रात्रौजन्मनि॥सूर्यादिवारेषुनाडिध्रुवाकथितातस्मात्पंचमोध्रुवनाडिकाभिः दिनमा
नघटीहतात्द्युगितात्नागलब्धंत्रिंशद्भिर्भक्तं यल्लब्धंतत्सूर्यादिवारे गुलिकनाडिका

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

स्फुटास्युः ताभिः स्फुटनाडिकाभिस्तात्कालिकार्केनसायनेनापि। लग्नवदानेतव्यः राश्यंशक
लादिरूपकोगुलिकोभवेत्। तद्यथा।

सू.	च.	म.	बु.	ब.	शु.	श.	सू.	च.	म.	बु.	ब.	शु.	श.
२६	२२	१२	१४	१०	६	२	१०	६	२	२६	२२	१८	१४
दिवागुलिकनाडिकाध्रुवा							रात्रौगुलिकनाडिकाध्रुवा						

उदाहरणम्॥ सम्वत् १९२४ शाके १७८५ श्रावणशुक्लपौर्णिमायां५
उषेसूर्योदयादिष्टम् २०।७ दिनमा ॥९॥
नं ३२।५२ रात्रिमानं २७।८। उषवारे दिवाजन्मनि ध्रुवनाडिका १४ स्ताभिर्नाडिकाभिः
दिनमान ३२।५२ हता द्युगतात् ४६०।८ नागभक्तात्त्रिंश ३० द्भिर्भक्तात्यल्लब्धंतत्सू शिव
र्कोदया द्गुलिकनाडिकास्फुटाः स्युः १५।२०।१६ स्ताभिः नाडिकाभिस्तात्कालार्केन
सायनेनापि लग्नवदानेतव्यः गुलिकेष्टोपरिरव्यादिकं गुलिकलग्नंभवतितद्यथा
गुलिकेष्टोपरिरविः ३।१५।११।७ ग्रहयनोराशः २२।२५ सायनार्कः १४।७।३६।७। ॥९॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

गुलिकतात्=५

गुलिकलग्नराश्यादिः६।६।३५।६ प्रथमरात्रौजन्मनिएवंरात्रौ॥सम्वत्१८२४
शाके १७८९ श्रावणशुक्लचतुर्दश्यां १४ भौमेऽह्नस्सूर्योदयात्५०।५३।३४ दिनमा
न३२।५२रात्रिमाने २६।८ भौमवारेरात्रौजन्मनि।भौमवारस्य ध्रुवनाडिकात्यंच
मोवारःरानिरस्तितस्य ध्रुवनाडिकाद्वै२ एताभिर्नाडिकाभिर्दिनमान३२।५२ए
तात्६५।४४।नागभक्तात्त्रिंश३०द्भिर्भक्तात्यल्लब्धंतत्सूर्योस्ताद्गुलिकनाडिका
स्फुटाःस्युः २।११।२६ एताभिर्नाडिकाभिस्तात्कालार्केनक्षायनेनाधिलग्नवदाने
तव्यःतदागुलिकेब्योपरिरश्यादिकंलग्नंभवतितद्यथागुलिकेब्योपरिरविः३।१४।
३०।५० प्रयनांशाः २२।२५ सायनार्कः ४।६।५५।५० गुलिकलग्नराश्यादिः ६।
२६।४७।४० गुलिकलग्ना[redacted] जन्मलग्नंचत्वारश्चत्रिंशोनाभवतितदे[redacted]
दिनमान३२।५२युक्तं[redacted]स्यूर्योदयाद्गुलिकेऽह्न३५।३०।२८ = ३ऋति.

सत्यमेव जयते

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

षट्कालभङ्गोऽतश्चसर्वोर्थचिंतामरत्नो॥ प्राणत्रिकोणप्रवदंतिलग्नंतदेवमांद्यन्वि
३८. तराशिकोणो॥मांद्यंशकात्कोणगतेविलग्नंतदंशकाम६स्थितराशिकोणो॥१॥
प्राणत्रिकोणप्रवदंतिलग्नमिति।प्राणपदलग्नात्त्रिकोणनवमेर्ऽवा
पंचमेस्थानेजन्मलग्नंभवति।अथवामांद्यन्वितराशिकोणोमांदिगुलिकान्वितः यः
राशिःतस्मात्गुलिकलग्नात्त्रिकोणनवमेर्ऽपंचमेस्थानेजन्मलग्नंभवति।अ
थवामांद्यंशकात्कोणगतेविलग्नंमांदीगुलिकांशात्कोणगतेलग्नंअर्थाद्गुलिकल शिव
१० ग्नेयद्राशिनवांशःतस्मात्कोणगतंनवमेर्ऽपंचमेवाजन्मलग्नंभवति॥अथा
वातदंशकाम्स्थितराशिकोणोगुलिकलग्नेनवांशात्कामास्थितंसप्तमस्थि
तःयःराशिःतस्मात्त्रिकोणनवमेर्ऽपंचमेवाजन्मलग्नंभवति॥राशेकस
युक्तभकोणराशेतदंशकालग्नभदकोणभेवा॥प्रश्नेपितृजन्मसमानकालेलग्न १०

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

स्यनिश्चायकमत्रतद्भूः ॥२॥तयोर्बलेनापिविकल्पमाहुर्लग्नाज्जयोरित्थमु
दाहरन्ति॥लग्नेबलेसतिमांदिवसाद्भिलग्नंचंद्रेबलेचंद्रवसाद्भिलग्न॥३॥ग्रहोजेत
तदंशेपुरुषस्यजन्मलग्नेस्त्रियस्तद्विपरीतभांशोऽस्यस्यार्थः॥जन्मकुडल्यांयस्मि
न्नरांशेशशांकःचंद्रःयुक्तःतस्मात्त्रिकोणेनवमेपंचमेवाजन्मलग्नंभवति॥अथ
यांतदंशकात्जन्मकालेचंद्रंयस्मिन्नवांशेयुक्तःतस्माद्वांशसकाशात्त्रिकोणेनवमेपंचम
मेजन्मलग्नंभवति॥अथवा॥तन्मदकोणभेतितस्माच्चंद्रात्मदोसप्तमोराशिःतस्मात्त्रिको
णेनवमेपंचमेवाजन्मलग्नंभवति॥प्रश्नेदीति।तद्भूःज्योतिर्विदःजन्मसमानकाले
प्रश्नेपितल्लग्नस्यनिश्चायकंनिश्चयकर्तृतयोर्बलेनापीति।तयोःलग्नाज्जयोःलग्न
चंद्रयोःबलेनापिविकल्पंग्राहुःइत्थमनुनाप्रकारेणोदाहरंति॥लग्नेबलेसतिमां
दिवसाद्भिलग्नंवसाज्जन्मलग्नंस्यात्।चंद्रबलेसतिचंद्रवसाज्जन्मलग्नंस्यात्॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ग्रोजेतदंशेइति। जन्मलग्नेग्रोजेविषमराशौविषमनवांशेपुरुषस्यजन्मवक्तव्यं। तर्हि
परीतभांशेति। जन्मलग्नेसमराशौसमराशिनवांशेस्त्रियास्यजन्मवक्तव्यमित्यर्थः॥
इतिश्रीशुभमिश्रशोधनस्यव्याख्यासमाप्ता॥शुभमस्तु। सम्वत्। १८२४ ईसवी १७८८
माघीशीर्षेशुक्लेपक्षेतिथौसप्तम्यांचंद्रवासरेलिखितंत्रिपाढीशिवदीन
एमैंस्येदंपुस्तकम्॥ श्री॥ श्री॥ श्री॥ श्री॥ श्री॥ श्री॥ श्री॥ श्री॥ श्री॥ श्री॥ श्री॥

शिव

S.K.S.U. LIBRARY
RAMTEK
44 E 106
M/207
Dist Nagpur

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

[OrderDescription]
,CREATED=20.10.20 14:26
,TRANSFERRED=2020/10/20 at 14:28:55
,PAGES=22
,TYPE=STD
,NAME=S0004229
,Book Name=M-1207-ESHTSHODHAN VYAKHAYA
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection